

**Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksestä laiksi Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta sekä laiksi Suomen kalastusvyöhykkeestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunta on 16 päivänä syyskuuta 1994 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 167.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Markku Aro ja nuorempi hallitussihteeri Ritva Torvinen maa- ja metsätalousministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Elina Selinheimo valtiovarainministeriöstä, kalastusintendentti Carl Storå Ahvenanmaan maakuntahallituksesta, tutkimusjohtaja Juhani Kettunen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta, toiminnanjohtaja Markku Myllylä Kalatalouden Keskusliitosta, toiminnanjohtaja Kim Jordas Suomen Ammattikalastajaliitosta ja toiminnanjohtaja Raimo Hautala Suomen Kalakauppiaслиitosta.

### Hallituksen esitys

Esitys sisältää ehdotuksen laiksi Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta sekä siihen liittyen Suomen kalastusvyöhykkeestä annetun lain tarkistuksen. Ehdotuksen tarkoituksena on toteuttaa Suomen osalta sellaiset tekniset säännökset, joita yhteisen kalastuspolitiikan toteutuminen edellyttää.

Esityksestä ilmenee, että EY:n yhteistä kalastuspolitiikkaa säätelevät asetukset sekä niiden nojalla annetut päätökset ja määräykset olisivat jäsenyyden toteutuessa sellaisinaan Suomea sitovia ja tulisivat ilman erillistä voimaannpanoa välittömästi sovellettaviksi. Sillin ja silakan pyynnin muuhun tarkoitukseen kuin ihmisravinnoksi kieltävän neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2115/77 soveltamisessa Suomi on kuitenkin saanut kolmen vuoden siirtymäajan. Ennen siirtymäajan umpeutumista neuvosto ottaisi asian uudelleen tarkasteltavaksi.

Eräät yhteisön asetukset sisältävät säännöksiä, joissa edellytetään myös kansallisten säännösten ja määräysten antamista. Kansallisella lainsäädännöllä on järjestettävä muun muassa EY:n säännöksiä rikkoneille määrättävät rangaistukset, vahingonkorvaus- ja muut seuraamukset sekä määriteltävä yhteisön säännöksiä toimeenpanevat toimivaltaiset kansalliset viranomaiset. Kansallisella lainsäädännöllä voidaan antaa myös täydentäviä säännöksiä silloin, kun yhteisön säännökset sisältävät jonkin asian osalta ainoastaan minimivaatimukset. Yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpano jäsenvaltioissa tapahtuu muutoin kansallisessa lainsäädännössä määrättyjä menettelytapoja noudattaen.

Ehdotetun lain mukaan maa- ja metsätalousministeriö olisi yhteisen kalastuspolitiikan ylin toimeenpaneva viranomainen ja myös yhteisön asetuksissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Maa- ja metsätalousministeriö voisi tiettyjen asioiden tai asiaryhmien osalta siirtää toimivaltaansa maaseutuelinkeinopiireille ja riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle. Valvonnassa voitaisiin käyttää apuna myös kalastusalan järjestöjä.

Yhteisön säännösten vastaisia tukisäännöksiä sisältävä kalastustulolaki ja tarpeettomaksi tuleva laki Kansainvälisen Itämeren kalastuskomission suositusten voimaansaattamisesta ehdotetaan kumottaviksi.

Esitykseen sisältyy myös ehdotus laiksi Suomen kalastusvyöhykkeestä annetun lain tarkistamisesta. Tarkistus koskee lähinnä 12 meripeninkulman sisäpuolisille kalavesille pääsyä.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin Suomen jäsenyys Euroopan unionissa. Voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

### Valiokunnan kannanotot

Valiokunta toteaa, että kalastus periaatteiltaan sisältyy jo ETA-sopimukseen. EY:n kalastuspolitiikka käsittää kalatalousalan yhteisen rakennepolitiikan, resurssipolitiikan, markkinajärjestelmän, kalastuksen säätelyn sekä valvontajärjestelmän. EU:n jäsenmaissa kalastus on pääasiassa valtamerikalastusta. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että Suomen ammattikalastusta EU-jäsenyyteen sopeutettaessa voidaan ottaa huomioon kalastuksemme erityispiirteet, jotka johtuvat pitkästä rannikosta ja laajasta saaristosta sekä talvien jääolosuhteista.

Valiokunta toteaa, että EY:n yhteinen resurssipolitiikka sisältää säännökset kalavesille pääsystä. EY:ssä on lähtökohtana, että kunkin jäsenvaltion kansalaisilla on vapaa pääsy jokaisen jäsenvaltion vesialueelle kalastamaan. Nyt voimassa olevien säännösten mukaan kaikkien EU:n kansalaisten vapaa pääsy jäsenvaltioiden vesille koskee kuitenkin vain 12 meripeninkulman ulkopuolisia vesialueita. Tämä rajoitus on siten periaatteessa poikkeus pääsäännöstä ja on näillä näkymin voimassa vuoden 2002 loppuun. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan yleinen käsitys on, että poikkeus tulee säilymään. EY on lisäksi hyväksynyt poikkeuksen, jonka mukaan Suomen ja Ruotsin perinteiset kalastusoikeudet säilytetään niiden lainkäyttövallassa olevilla 4—12 meripeninkulman välisillä rannikkoalueilla Itämeressä. Valiokunta pitää poikkeusta tarpeellisena erityisesti sen vuoksi, että merialueemme edellä mainitut erityispiirteet voidaan ottaa riittävästi huomioon kalastuksen järjestämisessä.

EY vahvistaa vuosittain suurimman sallitun kokonaispyyntimäärän kalalajeittain sekä jäsenvaltioiden kalastuskiintiöosuudet. EY myös myöntää jäsenvaltioille kalastuskiintiöt eräiden kalalajien osalta. Jäsenyydessä kalastuskiintiöt (lohi, turska, silakka ja kilohaili) vastaisivat suurin piirtein Suomen nykyisiä kiintiöosuuksia. Järjestelyyn, jossa Itämeren maat päättävät itsenäisesti Itämeren kalavarojen hyödyntämisestä ja hoidosta, ei jäsenyysneuvotteluissa päästy, vaan Itämeren kalastusta koskevan yleissopimuksen hallinnointi siirtyy jäsenyysilanteessa EY:lle. Itämeren lohenkalastusta säännellään sopimuksen mukaan edelleen Kansainvälisen Itämeren kalastuskomission suositusten mukaisesti kiintiöillä. Edellä todetun mukaisesti Suomelle jäsenyydessä tuleva lohikiintiö vastaisi Suomella aikaisemmin olleita kiintiöitä. Kuluva

vuosi on tältä osin ollut poikkeuksellinen sikäli, että Suomi on sanoutunut irti sille myönnetystä lohikiintiöstä.

EY:n säännösten mukaan sillin, silakka mukaan lukien, pyynti ja käyttö rehuksi on kielletty. Suomi sai silakan rehukalastukseen kolmen vuoden siirtymäajan. Siirtymäkauden aikana selvitetään ne vaikutukset, joita silakan rehuksi kalastamisesta aiheutuu kalakannalle ja meren ekosysteemille. Ennen siirtymäkauden päättymistä asia otetaan EY:ssä uudelleen käsiteltäväksi. Suomessa kalastetusta silakkasaaliista 70 prosenttia menee rehuksi. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että rehusilakan kalastusta voidaan jatkaa vuoden 1997 jälkeen.

Jäsenyydessä silakan hintatuki, jota on maksettu elintarviketeollisuudelle myydyistä silakasta, ja rehusilakan varastointituki olisi lakkautettava kilpailua vääristävinä. Sen sijaan kalatalouden rakenteen parantamiseen tarkoitetut tuet olisivat rajoitetusti sallittuja. Rakennepoliittisina toimenpiteinä voitaisiin tukea toisaalta kalataloutta palvelevia investointeja ja toisaalta kalastuskapasiteetin vähentämistä. Valtion tuen sallittavuus kalan kuljetusavustusten, kalatalouden korkotukilainoituksen, kalastusvakuutuksen ja kalajätteen varastointituen osalta tulisi jäsenyyden toteututtua selvittäväksi EY:ssä. Valiokunnan saamissa selvityksissä ammattikalastuksen vakuutustoimintaan ja kalan kuljetukseen myönnettävien tukien säilyttämistä on pidetty erityisen tarpeellisena.

Rakennepoliittisten tukien saaminen edellyttää sektorisuunnitelman ja kehittämisohjelmien laatimista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarvittavan sektorisuunnitelman laatimiseen on jo ryhdytty. Valiokunta pitää tärkeänä, että sektorisuunnitelma ja kehittämisohjelmat valmistellaan yhteistyössä kalatalousalan järjestöjen kanssa.

Kalanmarkkinointikäytäntöön jäsenyys ei toisi olennaisia muutoksia, lukuun ottamatta tuontisuojan poistumista. Lisäksi kilpailua vääristävät tuet olisivat edellä todetun mukaisesti kiellettyjä. EY:n kalatalouden markkinapolitiikka rakentuu vapaaehtoisten tuottajajärjestöjen varaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan mahdollisuuksia tuottajajärjestön perustamiseen selvittää Suomen Ammattikalastajaliitossa.

Valiokunta toteaa, että Ahvenanmaan maakuntahallituksen taholta on asiantuntijakuulemisen yhteydessä tuotu esiin, että maakunnan ja valtakunnan toimivallanjako Euroopan yhtei-

sön yhteisen kalastuspolitiikan (CFP) toimeenpanoon liittyvien tehtävien osalta määräytyy Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/91) säännösten perusteella.

#### *Pykäläkohtaiset muutosehdotukset*

3 §. Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö voisi määrätä, että valvonnan täytäntöönpanossa saadaan käyttää apuna kalastusalan järjestöjä. Lakiehdotuksen perusteluissa on todettu, että kalastusalueiden asema kalataloushallinnossa on ennestään josain määrin viranomaisluonteinen. Perusteluista ei kuitenkaan ilmene täsmällisesti, mitä järjestöjä ja missä tehtävissä tultaisiin käyttämään apuna. Asiantuntijakuulemisen yhteydessä kalastusjärjestöt ovat vastustaneet säännöksen sisällyttämistä lakiin. Ottaen huomioon edellä esittämässä ja pitäen kyseistä valvontaa viranomaistehtävänä valiokunta ehdottaa momentin poistamista. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä valvontaviranomaisten ja kalastusjärjestöjen yhteistyötä valvonnassa.

5 §. Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella tarpeellisenä tarkistaa 3 momenttia siten, että tarkastuksen suorittajan oikeus päästä kalastusalueisiin ja muihin paikkoihin rajoittuisi yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevaan valvontatehtävään ja sen asianmukaisen suorittamisen turvaamiseksi tarpeellisen aineiston ja välineistön tarkastamiseen.

6 §. Pykälän 2 momentti sisältää säännökset siitä, milloin valvontaa suorittava henkilö voi jättää havaitsemansa rikkomuksen ilmoittamatta esitutkintaviranomaiselle. Saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa momenttia täsmennettäväksi siten, että valvontaa suorittava henkilö tai viranomainen voisi jättää esitutkintaviranomaiselle ilmoittamatta rikkomuksen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa ja jota on kokonaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä.

7 §. Valiokunta toteaa saamansa selvityksen

perusteella, että pykälään sisältyvät rikkomukset eivät kaikilta osin täytä rangaistavaksi säädettyjen tekojen yksilöintiä koskevia nykyisiä vaatimuksia. Pykälän 1 momentin 1—3 kohtaan valiokunta ehdottaa otettavaksi yksilöitävissä olevat rikkomukset yhteistä kalastuspolitiikkaa vastaan ja 4 kohtaan sellaiset suhteellisen vähäisinä pidettävät rikkomukset, joita kaikkia ei ole mahdollista erikseen luetella.

EY:n yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevat säännökset sisältävät kiellettyjen pyydysten, pyyntiaikojen ja pyyntitapojen osalta joitakin kalastuslaista poikkeavia säännöksiä. Säännösten rikkomisesta määrättävät rangaistusseuraamukset tulisi kuitenkin myös EY:n asetusten perusteella määrätä yhtä ankariksi kuin kalastuslain nojalla vastaavista teoista määrättävät seuraamukset. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa EY:n asetuksissa kiellettyjä pyydyksiä ja pyyntitapoja sekä kiellettyinä aikana pyytämistä koskevat seuraamukset määrättäväksi kalastuslain 107—109 §:n mukaisesti pykälän 2 momentissa.

8 §. Valiokunta ehdottaa pykälään sisältyvän aluskohtaisen lisenssin ja kalastuslupan määräämiskaista menettämistä koskevan seuraamuksen tarkistettavaksi siten, että tuomioistuimen vapaasti harkittavaksi jätetään sen seikan ratkaiseminen, onko tehty kalastusrikkomus niin vakava, että asianomainen voidaan samalla määrätä menettäneeksi aluskohtainen lisenssi ja kalastuslupa sekä kuinka pitkäksi ajaksi (enintään kolmeksi vuodeksi) seuraamus määrätään. Aluksen, pyyntivälineiden ja rikoksella saadun hyödyn osalta menettämisseuraamukset määräytyisivät rikoslain yleisten periaatteiden mukaisesti.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja*

*että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

## 1.

**Laki****Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

## 1 luku

**Yleiset säännökset**

## 1 ja 2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

## 3 §

*Valvonta*

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)  
(2 mom. poist.)

## 4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

## 5 §

*Tiedonsaantioikeus*

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Valvontaa suorittavilla henkilöillä on valvontatehtävissä oikeus päästä kalastusaluksiin, kalastustuotteiden kuljetusvälineisiin ja muihinkin paikkoihin, joissa säilytetään tässä laissa tarkoitetun valvonnan kohteena olevia kalastusvälineitä, (poist.) kalastustuotteita taikka tosite- tai muuta aineistoa.

## 6 §

*Valvonnan suorittaminen*

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Valvontaa suorittava henkilö tai viranomainen voi jättää esitutkintaviranomaiselle ilmoittamatta rikkomuksen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa ja jota on konaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä.

## 7 §

*Rangaistukset*

Joka tahallaan tai tuottamuksellisesti

1) harjoittaa kalastusta asetetun kalastusrajoituksen vastaisesti tai harjoittaa ammattimaista kalastusta ilman aluskohtaista lisenssiä tai pakol-

liseksi määrättyä kalastuslupaa taikka ylittää sallitun pyyntimäärän,

2) säilyttää kalastusaluksella pyydyksiä säännösten tai määräysten vastaisesti tai laiminlyö velvollisuutensa pitää aluskohtaista kalastuspäiväkirjaa,

3) laiminlyö velvollisuutensa avustaa valvonnassa tai antaa valvonnan edellyttämiä tietoja, jotka koskevat hänen harjoittamaansa kalastusta, kala-kauppaa, kalan kuljetusta tai kalanjalostusta taikka julkisista varoista myönnettyä tukea, tai

4) muulla tavalla rikkoo yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevia säännöksiä tai viranomaisen niiden taikka tämän lain nojalla antamia määräyksiä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, yhteisen kalastuspolitiikan rikkomisesta sakkoon. (Poist.).

Kalastuslain (286/82) 107—109 §:n säännöksiä sovelletaan myös yhteisen kalastuspolitiikan vastaiseen pyyntiin kielletyillä kalastusvälineillä tai pyyntitavoilla sekä vaaran tai vakavan vaaran aiheuttamiseen kalavedelle.

## 8 §

*Menettämisseuraamus*

Joka tuomitaan rangaistukseen 7 §:n 1 momentin 1 kohdan tai 2 momentin nojalla, voidaan samalla määrätä menettäneeksi aluskohtainen lisenssi ja kalastuslupa enintään kolmen vuoden määräajaksi. Menettämisseuraamukseen sovelletaan muutoin, mitä rikoslaissa säädetään.

(2 mom. poist.)

## 9—11 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

## 2 luku

**Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**

## 12—14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Järvelähti, Kalli, Koistinen, Koski, Polvinen, Pulliainen, Raja-

mäki (osittain), Riihijärvi, Rinne, Saario ja Westerlund sekä varajäsenet Björkenheim ja Laakkonen.

---

### Vastalause

Euroopan yhteisöllä on yhteinen kalastuspolitiikka, CFP, aivan samoin kuin sillä on yhteinen maatalouspolitiikka, CAP. Maataloutta koskevassa asiassa totesimme, että neuvottelutulos on surkea, ja teimme sen mukaiset johtopäätökset.

Vielä enemmän tämä johtopäätös sopii kalastusta koskevaan neuvottelutulokseen. Suomi haki neuvotteluissa 11:tä Suomen edun mukaista ratkaisua, joista vain yhteen (rehusilakka) tuli lievästi vihreää valoa eli siirtymäaika, jona asiaa tutkitaan. Tämänkin osalta on hyvin mahdollis-

ta, ettei siirtymäajan jälkeen ole mitään hyvää odotettavissa. Neuvotteluissa Suomi antoi ennätysajassa periksi, mikä on erittäin valitettavaa ja edesvastuutonta.

Kalastuksenkin osalta on kurja neuvottelutulos hylättävä. Tämän ilmaiseminen voi tapahtua hylkäämällä nämä lakiehdotukset.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.*

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1994

**Erkki Pulliainen**  
**Heikki Riihijärvi**

**Osmo Polvinen**  
**Pirkko Laakkonen**

